

ACORD
intre
Republica Turcia
și
Republica Moldova
privind
promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor

Republica Turcia și Republica Moldova, denumite în cele ce urmează Părțile, dorind să promoveze o mai amplă cooperare economică între ele, în mod special vizând investițiile investitorilor unei Părți pe teritoriul celeilalte Părți,

recunoscând că înțelegerea privind tratamentul care va fi acordat acestor investiții va stimula fluxul de capital, tehnologii și dezvoltarea economică a Părților,

fiind de acord, că tratamentul just și echitabil al investițiilor va contribui la formarea unui cadru stabil pentru investiții și la utilizarea maximă și eficientă a resurselor economice, și

hotărînd să încheie un acord privind stimularea și protejarea reciprocă a investițiilor,

au convenit cele ce urmează:

Articolul 1

Definiții

În sensul acestui Acord:

1. Termenul «investitor» desemnează:

- a) persoane fizice, statul cărora derivă din cetățenia fiecărei Părți în conformitate cu legislația ei în vigoare,
- b) (i) pentru Republica Turcia: corporații, firme sau asociații de business constituite sau grupate conform legislației în vigoare a Turciei și avîndu-și sediul în teritoriul Republicii Turcia;
- (ii) pentru Republica Moldova: orice persoană juridică, constituită în conformitate cu legislația Republicii Moldova, și avînd sediul permanent în teritoriul acesteia, indiferent de tipul ei de proprietate;

2. a) termenul «investiție», în conformitate cu legile și reglementările Părții gazdă vor include orice tip de avere în special dar nu exclusiv:

I) acțiuni, bonuri de tezaur și orice alte forme de participare în companii;

II) beneficii reinvestite, revendicări, privind mijloace bănești sau orice alte drepturi referitoare la prestări legitime având o valoare financiară legată de o investiție;

III) proprietate mobilă și imobilă și orice alte drepturi cum sînt drepturile de ipotecă, de gaj, de amanet și alte drepturi similare.

IV) drepturile de autor, drepturi de proprietate industrială și intelectuală precum sînt: brevetele, licențele, proiectele industriale, tehnologiile, mărcile de comerț, bunăvoința (goodwill), know-how și alte drepturi similare,

V) concesiuni de afaceri conferite prin lege sau în virtutea unui contract, inclusiv concesiunile de cercetare, cultivare, extracție sau exploatare de resurse naturale pe teritoriul fiecărei Părți după cum s-a convenit mai sus.

3. Termenul «beneficiu» desemnează sumele cîpătate în urma unei investiții și include în special, dar nu exclusiv, profitul, dobînda și dividendele.

4. Termenul «teritoriu» include suprafața între hotare, întinderea maritimă și șelful continental, delimitate printr-un acord reciproc între Părțile în cauză asupra cărora Partea gazdă a investiției își exercită drepturile suverane sau jurisdicția în conformitate cu dreptul internațional.

Articolul 2

Promovarea și protejarea investițiilor

1. Fiecare Parte va permite pe teritoriul său investițiile și activitățile asociate cu aceasta pe o bază nu mai puțin favorabilă decît cea acordată în situații similare conform a legilor și reglementărilor sale investițiilor investitorilor oricărei țări terțe .

2. Fiecare Parte va acorda investițiilor existente un tratament nu mai puțin favorabil decît cel acordat în situații similare investițiilor propriilor investitori sau investițiilor investitorilor oricărei țări terțe, prevalînd reglementarea care este mai favorabilă.

3. Conform legilor și reglementărilor Părților relative la intrarea, sejurul și angajarea străinilor:

a) cetățenilor fiecărei Părți Contractante li se va permite să intre și să rămîna în teritoriul celeilalte Părți pentru a efectua, dezvolta, administra

sau a consulta operațiunile legate de o investiție de care ei sau un investitor al primei Părți ce li angajează, au alocat sau sînt în procesul alocării unei sume substanțiale de capital sau alte resurse,

b) companiilor constituite conform legilor și reglementărilor aplicabile uneia din Părți, și care sînt investițiile investitorilor celeilalte Părți, li se va permite să angajeze personal tehnic și de conducere la alegerea lor, fără a ține cont de naționalitate,

4. Prevederile acestui articol nu vor produce nici un efect în cazul derulării unor acorduri încheiate de fiecare Parte privind:

a) orice uniune vamală existentă sau viitoare, uniune economică regională de cooperare sau acord similar internațional;

b) referitor la impozitarea totală sau parțială.

Articolul 3

Exproprierea și compensarea

1. Investițiile nu vor fi expropriate, naționalizate sau supuse în mod direct sau indirect unor măsuri cu efect similar, cu excepția măsurilor luate în interes public, într-un mod nediscriminatoriu, cu achitarea unei compensații prompte, adecvate și efective și în conformitate cu legea și principiile generale ale tratamentului prevăzute de articolul 2 al prezentului Acord.

2. Această compensație va fi echivalentă cu valoarea reală a investiției expropriate estimată imediat înainte ca acul de expropriere să fi fost întreprins sau făcut cunoscut. Compensația va fi plătită fără întârzieri și va fi conform paragraphului 2 al articolului 4 liber transferabilă.

3. Investitorilor fiecărei Părți ale căror investiții suferă pe teritoriul celeilalte Părți pierderi din faple de război, insurecție, tulburări civile sau alte asemenea evenimente li se va acorda de către fiecare Parte un tratament nu mai puțin favorabil decit cel acordat propriilor investitori sau investitorilor oricărei țări, prevalînd reglementarea cea mai favorabilă aplicată în cazul unor atare pierderi.

Articolul 4

Repatrierea și transferul

1. Fiecare Parte va permite cu bunăvoință ca transferurile comportate de o investiție să fie efectuate liber și fără întârziere justificată spre sau din teritoriul său.

Asemenea transferuri includ:

a) venituri,

- b) venituri rezultând din lichidarea totală sau din vânzarea întregii investiții sau a unei părți a acesteia,
 - c) compensațiile specificate în Articolul 3,
 - d) rambursările și plata dobânzii ce reeșă din, împrumuturi legate de investiții,
 - e) salariile, recompensele și alte tipuri de remunerație acordate cetățenilor unei Părți angajați pe teritoriul, celeilalte Părți la lucru în legătură cu implementarea unei investiții,
 - f) plățile ce reies dintr-un litigiu.
2. Transferurile vor fi efectuate în valuta liber convertibilă în care a fost efectuată investiția sau în orice altă valută liber convertibilă la rata de schimb în vigoare în ziua transferului, dacă printr-o înțelegere a investitorilor și partea-gazdă nu se stabilește altceva.

Articolul 5

Subrogarea

1. Dacă investiția unui investitor al unei Părți este asigurată contra riscurilor necomerciale conform unui sistem de asigurare legal constituit, orice subrogare a asigurătorului ce decurge din condițiile contractului de asigurare va fi recunoscută de către cealaltă Parte.
2. În cazul subrogării, alte drepturi decît cele delegate de investitorul asigurat prin contractul de asigurare asigurătorul nu va putea exercita.
3. Orice diferend dintre una dintre Părți și un asigurător vor fi soluționate conform prevederilor articolului 7 al acestui Acord.

Articolul 6

Derogarea

Acest Acord nu va deroga de la:

- a) legile și reglementările, practicile sau procedurile administrative sau deciziile administrative sau judecătorești ale fiecărei Părți,
 - b) obligațiunile legale internaționale,
 - c) alte obligațiuni asumate de fiecare Parte, inclusiv cele ce decurg din acorduri de investiții sau din autorizarea investițiilor,
- sau care justifică acordarea investițiilor sau activităților asociate un regim mai favorabil decît cel acordat de acest Acord în situații similare.

Articolul 7

Soluționarea litigiilor dintre o Parte și investitorii celeilalte Părți

1. Litigiile dintre o Parte și un investitor al celeilalte Părți, ce apar în legătură cu investiția acestuia, vor fi notificate în scris, însoțite de o informație detaliată a investitorului către Partea recipiență a investiției. În măsura posibilităților investitorul și Partea în cauză se vor strădui să soluționeze aceste litigii prin intermediul consultărilor și negocierilor amiabile, în spiritul bunei credințe reciproce.

2. Dacă un asemenea litigiu nu poate fi soluționat în acest mod în decursul a șase luni de la data notificării scrise, menționate în paragraful 1, litigiul, va fi supus spre reglementare la alegerea investitorului:

a) Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții (ICSID), format de Convenția privind soluționarea diferendelor relative la investiții dintre state și resortisanții altor state, (în cazul în care ambele Părți sînt semnatare ale acestei Convenții);

b) Curții de Arbitraj temporar, formată conform Regulilor Procedurii de Arbitraj a Comisiei Națiunilor Unite pentru Dreptul Internațional Comercial (UNCITRAL), (în cazul care ambele Părți sînt membre ale O.N.U.)

c) Curții de Arbitraj a Camerei Internaționale de Comerț din Paris presupunînd ca investitorul în cauză a supus litigiul Curții de Justiție a Părții ce este o parte a litigiului și o decizie finală nu a fost adoptată în decursul unui an.

3. Deciziile arbitrale vor fi recunoscute drept definitive și obligatorii pentru toate părțile aflate în litigiu. Fiecare Parte se angajează să execute sentința conform legislației sale naționale.

Articolul 8

Soluționarea litigiilor dintre Părți

1. Părțile vor tinde să soluționeze rapid și echitabil pe cale amabilă și în spiritul de cooperare orice litigiu apărut între ele referitor la interpretarea sau aplicarea prezentei Acord. În acest sens, Părțile au convenit să se angajeze în negocieri directe și fructuoase, pentru a realiza

asemenea soluții. Dacă un atare diferend survenit între Părți nu poate a fi soluționat în decursul a 6 luni prin procedura sus-indicată el poate fi prezentat la cererea uneia dintre Părți, către un tribunal arbitral constituit din trei membri.

2. În termen de două luni de la primirea cererii de arbitraj fiecare Parte va denumi un arbitru. Acești doi arbitri vor alege în comun un al treilea arbitru ca Președinte, care este un cetățean al unui stat terț. În caz că una dintre Parti nu va desemna arbitrul în termenul fixat, cealaltă Parte poate solicita Președintele Curții Internaționale de Justiție să efectueze numirile necesare .

3. Dacă ambii arbitri nu pot ajunge la o înțelegere referitoare la alegerea Președintelui în termen de două luni după numirea lor, Președintele va fi desemnat la cererea fiecărei Părți de către Președintele Curții Internaționale de Justiție.

4. Dacă în cazurile specificate în paragrafele 2 și 3 ale acestui articol, Președintele Curții Internaționale de Justiție este împiedicat să-și exercite funcția sau dacă el este cetățean al uneia dintre Părți, desemnarea în cauza se va face de către Vice-Președinte și dacă Vice-Președintele este de asemenea împiedicat să-și exercite această funcție sau este cetățean al uneia dintre Părți desemnarea se va face de către membrul Curții din gradul imediat următor care nu este cetățean al nici uneia dintre Părți.

5. Tribunalul timp de trei luni de la data alegerii Președintelui, urmează să cadă de acord cu regulile de procedură corespunzătoare prevederilor acestui Acord. În absența unei atare înțelegeri, tribunalul va cere Președintelui Curții Internaționale de Justiție să indice regulile de procedură, ținând cont de regulile generale recunoscute de procedurile internaționale de arbitraj.

6. În cazul în care nu s-a convenit în alt mod, toate prezentările vor fi făcute și dosarele vor fi completate în decursul a 8 luni din ziua desemnării celui de al treilea arbitru și tribunalul își va transmite decizia sa timp de două luni din ziua ultimei prezentări sau de la data închiderii dosarelor, care din ele este mai târzie. Tribunalul arbitral își adopta deciziile prin majoritatea de voturi și ele sînt definitive și executorii.

7. Cheltuielile privind Președintele și alți arbitri precum și alte cheltuieli privind procedura vor fi suportate de către Părți în mod egal. Totuși, tribunalul, la alegerea sa, poate lua decizia ca o proporție mai mare de cheltuieli să fi suportată de către una dintre Părți.

8. Conform prevederilor acestui articol un litigiu nu va transmis unei curți internaționale de arbitraj, dacă anterior el a fost prezentat altei curți internaționale de arbitraj conform prevederilor Articolului 10 și mai este încă în proces. Aceasta nu va afecta angajarea Părților în negocieri directe și fructuoase.

Articolul 9

Întrarea în vigoare

1. Presentul Acord va intra în vigoare la data când se va efectua schimbul instrumentelor de ratificare. El va rămâne în vigoare pentru o perioadă de zece ani și va continua să fie în vigoare până nu va fi denunțat în conformitate cu paragraful 2 al acestui articol. Presentului Acord se va aplica atât investițiilor existente la momentul intrării lui în vigoare, cât și investițiilor făcute sau dobândite ulterior.

2. Fiecare Parte poate denunța prezentul Acord la finele perioadei inițiale de 10 ani sau în orice moment după expirarea ei, transmitând celeilalte Părți o notificare scrisă cu un an înainte de data preconizată denunțării.

3. Introducerea modificărilor în acest Acord poate fi numai printr-un arajament efectuat în scris al Părților. Orice amendament va intra în vigoare când una dintre Părți va notifica cealaltă Parte despre îndeplinirea tuturor procedurilor constituționale necesare pentru intrarea lui în vigoare.

4. Referitor la investițiile efectuate sau dobândite înainte de data denunțării prezentului Acord și fața de care se aplică acest Acord,

prevederile prezentului Acord vor continua să fie efective pentru o perioadă de zece ani, de la data expirării sale.

Ca mărturie la aceasta, plenipotențiarii respective au semnat acest Acord.

Încheiat la Ankara la 14 februarie, 1994 în limbile turcă, română și engleză, toate textele fiind egal autentice.

În cazul divergențelor de interpretare va prevala textul în limba engleză.

Pentru Guvernul
Republicii Turcia

Pentru Guvernul
Republicii Moldova

**Agreement Between
the Republic of Turkey
and
the Republic of Moldova
Concerning
the Reciprocal Promotion and Protection of Investments**

The Republic of Turkey and The Republic of Moldova, hereinafter called the Parties.

Desiring to promote greater economic cooperation between them, particularly with respect to investment by investors of one Party in the territory of the other Party.

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded such investment will stimulate the flow of capital and technology and the economic development of the Parties.

Agreeing that fair and equitable treatment of investment is desirable in order to maintain a stable framework for investment and maximum effective utilization of economic resources, and

Having resolved to conclude an agreement concerning the encouragement and reciprocal protection of investments,

Hereby agree as follows: